

Motion till riksdagen

1986/87:Bo131

Alf Svensson (c)

Bostäder åt unga (prop. 1986/87:93)

Valfrihet och trygghet i boendet även för unga

Alla har rätt till en bra bostad, även unga som flyttar ut från föräldrahemmet till följd av studier, arbete på annan ort eller därför att den unge vill ha ett eget boende.

Kds har efterlyst en variation i bostadsutbudet så att möjlighet finns till lägenheter med lägre standard än den som utgör norm för ett normalt familjeboende. Det finns och har funnits ett behov av s. k. genomgångsbostäder eller bostäder för en kortare tids boende då den boende kan eller vill ha en bostad med en lägre standard och därmed lägre kostnad än den man normalt önskar för normalboendet. Dessa önskemål har hitintills inte beaktats i den förda bostadspolitik.

Propositionen om bostäder åt unga är ett försök att rätta till uppenbara brister inom bostadssektorn. Förslagen är i huvudsak av två typer. Dels ett ekonomiskt stöd till betalningssvaga ungdomar för deras boende, dels ett stöd till kommunerna för att anskaffa/ta fram genomgångsbostäder för ungdomar under 25 år. Det senare bidraget riskerar att genom sin konstruktion enbart gå till kommuner som har en överhettad bostadsmarknad till följd av en otillräcklig region- och sysselsättningspolitik för övriga orter i landet.

Propositionen konstaterar också att bostadssituationen för ungdom försvårats av att ungdomar tvingas konkurrera om bostäder som också efterfrågas på grund av den ökade hushållssplittringen, vilket i sig är en omskrivning av ett mycket högt antal skilsmässor, som enligt vår uppfattning har ett klart samband med äktenskapslagstiftningens försvagning och den s. k. neutralitetsideologin i synen på äktenskap eller fri samlevnad. Ekonomiska regelsystem tycks också göra det ekonomiskt förmånligt att skiljas eller att välja samboende framför äktenskap.

För kds, som inser värdet av stabila relationer, är det angeläget att ekonomiska stödssystem inte utformas så att det framstår som ekonomiskt fördelaktigt att de som lever i stabila förhållanden separerar. De föreslagna reglerna för stöd till genomgångsbostäder för ungdom skulle leda till vissa sådana effekter. Samma sak gäller det föreslagna bostadsbidraget för ungdom. Kds kan inte se någon anledning att särbehandla gifta ungdomar när stödet utgår.

De föreslagna reglerna för kontantbidrag till kommunerna för kommunalt förmedlade ungdomsbostäder föreslås utgå med 200 kr. för varje månad som en ungdomsbostad hyrs ut. Bidraget föreslås lämnat så länge hyresgästen är yngre än 25 år. Om en större lägenhet upplåts som gruppboestad åt flera ungdomar bör varje hyresgäst grunda rätt till bidrag. Sedan föreslås att för ungdomsbostad som upplåts åt makar eller sambor bör endast ett bidrag lämnas och endast till dess någon av dem fyllt 25 år. Vi föreslår att detta bidrag lämnas så länge någon av makarna är under 25 år. I annat fall bygger man in ett onödigt incitament för uppgiftslämnande som inte stämmer med de verkliga förhållandena.

Bostadsbidrag till vissa hushåll utan barn

Om det i propositionen föreslagna bostadsbidraget till unga genomförs bör förslaget i vissa delar förändras. Förslaget innebär främst ett stöd till studerande ungdomar. För dessa förändras inkomstsituationen över tiden och behovet av bostadsbidrag bör därför grunda sig på aktuell inkomst. Det är således föga meningsfullt att relatera bostadsbidragen till en inkomst som i många fall ligger två år tillbaka i tiden. Inkomstprövningen bör ske på aktuell inkomst eller förväntad inkomst under bidragsåret med en slutreglering i samband med avlämnad deklaration för bidragsåret.

De föreslagna bidragsreglerna och inkomstgränserna tenderar att missgynna de gifta paren. Således bör bidraget först reduceras för makar/samboende vid 38 000 kr. i stället för föreslagna 36 000 kr.

Bostadsbidraget föreslås enligt propositionen lämnas t. o. m. det år då bidragsmottagaren fyller 28 år. När det gäller makar/samboende bör åldern för den äldsta av dem vara avgörande för om bidrag kan lämnas eller inte.

Kds kan inte se att det finns någon anledning att förmena den yngre parten i ett äktenskap bostadsstöd när makarnas sammanlagda inkomst berättigar till bidrag. Om en av makarna fyllt 28 år och den andra maken är under 28 år bör därför halvt bostadsbidrag utgå till den make som är under 28 år.

Förmögenhetsregler

I kds-motionen med anledning av proposition 1986/87:48 om bostadspolitiken föreslog vi att en sammanlagd förmögenhet av 100 000 kr. bör frånräknas innan någon del av förmögenheten läggs till den taxerade inkomsten vid beräkning av den bidragsgrundande inkomsten.

Nuvarande regler frånräknar en förmögenhet av 50 000 kr. För resterande förmögenhet, i vilket värdet av fastigheten som utgör bostad för den bidragssökande inte medräknas om den utgör en- eller tvåfamiljshus, läggs en femtedel av beloppet till den inkomst som sedan utgör bidragsgrundande inkomst.

Nu föreslår proposition 1986/87:93 den förändringen att en femtedel av den del av hushållsförmögenhet som överstiger 90 000 kr. för ensamstående

och 180 000 kr. för makar läggs till den inkomst som skall läggas till grund för beräkningen av bostadsbidraget. I denna förmögenhet inräknas då värdet av den bostad den bidragssökande bor i.

För kds del vill vi hävda att om man vill uppmuntra sparandet och då främst bostadssparandet är nu gällande regler att föredra med den justering vi föreslagit i motion 1986/87:Bo117.

Bostadssparande

Föreslaget bostadsstöd för unga borde kompletteras med någon form av stimulans för ett ungdomssparande till en egen bostad. När riksdagen införde en skattereduktion för aktiesparandet i form av ett skattefondssparande breddades hushållens sparande i aktier. Samhällets stöd till boendet är mycket omfattande. För 1987 beräknas värdet av bostadsbidrag och räntebidrag till ca 20 milj. kr. Värdet av skatteavdragen till egnahemsägare beräknas för året uppgå till drygt 13 miljarder kronor. På sikt skulle därför samhället kunna vinna på ett ökat bostadssparande som inleds innan den unge bestämmer sig för egen bostad eller har ett boende med relativt låga kostnader. Ett sådant sparande skulle kunna stimuleras med en skattereduktion på förslagsvis 30 % av sparat belopp där sparbeloppet maximeras till ett årligt belopp som kan anknytas till det belopp som utgör maximalt allemanssparande per år samt att detta sparande får ske i valfri bank. Sparandet skulle sedan förslagsvis kunna användas vid köp av eget hem, bostadsrätt eller för upprustning av lägenhet som förvärvats som bostadsrätt eller innehås med hyresrätt. Åldersgränserna för detta bostadssparande för ungdomar kunde lämpligen vara desamma som för bostadsbidraget för unga men med den undre åldern 16 år i stället för 18 år.

Hemställan

Med stöd av det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som ovan anförts beträffande förslag om bidrag till kommuner för att stimulera tillskott av genomgångsbostäder för ungdomar,
2. att riksdagen beslutar hos regeringen begära förslag om bostadsbidrag till vissa hushåll utan barn i enlighet med motionen,
3. att riksdagen beslutar hos regeringen begära förslag om beaktande av förmögenhet vid inkomstprövning av bostadsbidrag till barnfamiljer i enlighet med motionen,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bostadssparande.

Stockholm den 17 mars 1987

Alf Svensson (c)